

DE KORHAAN

VOGELWERK GROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

DE KORHAAN

Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken.

Verschijnt 5x per jaar.

Redactie : Wim Duurland
Pieter Schut
Ruud Willemstein

Redactieadres : Menno Simonszstof 84
1216 LM Hilversum

Verzending en ledenadministratie: Bep Dwars-Van Achterbergh
Prinsenstraat 15
1211 LS Hilversum
035-233973

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.

De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren copy: uiterlijk 15 september.

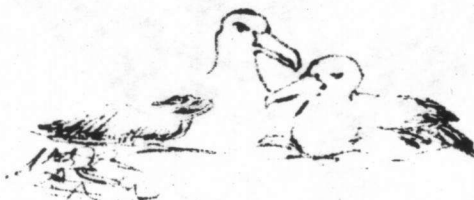
INHOUDSOPGAVE

Programma	72
Mutaties ledenbestand	74
Propaganda en lezingen (ter overname)	75
Zilveren Anjer voor Jaap Taapken	76
Excursie Zanddijk	77
Watervogeltelling Gooimeerkust 1992/93	78
Midwinter watervogeltelling 1993	80
Gewest te gast bij vogelwerkgroep	82
Telpost Corversbos	83
Broedvogels van het Laegisch Kamp 1992	84
Bewoners van nestkasten in het Gooi in 1992	85
Bosuilen en Holenduiven in houtbetonkasten	86
Rectificatie I en II	87
Voorjaarsweekend Texel mei 1993	88
Verblijfplaatsen vleermuizen in Noord-Holland	89
Vier uur uit het leven van een bosuilbroedsel	90
Stichting Knobbelzwanenplatform	93
Veldwaarnemingen	95

PROGRAMMA

- Zondag 29 aug. Ochtend-wandelexcursie Stichtse Brug en omgeving o.l.v. Ronald Sinoo.
De excursie vertrekt om 7.00 uur vanaf het surfstrand naast de Stichtse Brug.
Neem evt. brood en drinken mee.
- 17-18-19 sept. Najaarsweekend Texel.
We kamperen weer in de kampeerboerderij "De Nuyterplaats" in Den Burg.
Ook nu weer is het de bedoeling dat de auto's in Den Helder achterblijven en dat we gezamenlijk met de bus naar de kampeerboerderij gaan, waar dan de fietsen klaar staan.
Schriftelijke opgave vóór 23 augustus bij Joke van Velsen, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn, met opgave van naam, adres en telefoonnummer en of u eventueel in het bezit bent van een auto.
De kosten bedragen f 90,-- p.p., vóór 23 augustus over te maken op postrekening nr. 2529179 tnv de penningmeester van de Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. te Meesp, met vermelding van "Najaarsweekend Texel". Het bedrag dient uiterlijk op 23 augustus op de rekening van de penningmeester te staan.
Mee nemen: slaapzak, sloop, verrekijker en evt. telescoop, handdoek, washandje, theedoek, vaatdoek, thermoskan (netje), regenkleding, laarzen, goede wandelschoenen en brood voor vrijdagavond en zaterdagochtend, en een strippenkaart voor de busrit.
Elke deelnemer ontvangt een lijst met deelnemers en hun telefoonnummer, zodat u onderling uw vervoer naar Den Helder kunt regelen.
Bij afmeldingen worden administratiekosten en de reeds door ons gemaakt overnachtingskosten in rekening gebracht.
- Donderdag 23 sept. Vanavond houdt Peter Scova-Righini een lezing over de vogels in Alaska en Noord-Canada. Behalve de vogels laat hij ook dia's zien van het landschap en de zoogdieren. Ook wordt er een uitstapje gemaakt naar de Pribilofeilanden. De aandacht gaat vooral uit naar kustvogels en steltlopers. Enkele soorten die de revue passeren zijn: Konings- en Brileidereend, Ross Meeuw, Papegaaiak en Kuifpapegaaiduiker.
De lezing begint om 20.00 uur en wordt gehouden in de Goede Herderkerk aan de Simon Stevinweg, hoek Lieven de Keylaan te Hilversum.

- Zondag 3 okt. Ochtend-wandelexcursie Pen-eiland, o.l.v. Fred Vogelzang en Guus van Duin.
We vertrekken uitsluitend met volle auto's (in verband met parkeerproblemen ter plaatse) om 7.30 uur vanaf het Oosterspoorplein (achterkant centraal station) te Hilversum.
Hoe komt u bij het Pen-eiland?
Vanaf het Gooi de A-1 richting Amsterdam; bij het bord Muiden/Weesp deze afslag nemen. Via de parallelweg aan de A-1 langs de Muidertrekvaart richting Maxis rijden. De weg volgen die achter de Maxis langs loopt; daar staan Fred en Guus ons op te wachten.
Evt. brood en drinken meenemen.
- Zondag 10 okt. Landelijke trekteldag van Vogelbescherming.
In de volgende Korhaan hopen wij hierover nadere bijzonderheden te kunnen verstrekken.
- Dinsdag 12 okt. Werk-contactavond.
Vanaf 19.30 uur bent u welkom in een warme ruimte in Kasteel Groeneveld in Baarn.
- Zaterdag 23 okt. Ochtend-wandelexcursie Egelshoek o.l.v. Adri Vermeule.
De excursie vertrekt om 8.00 uur vanaf de parkeerplaats voor het vliegveld Hilversum.
Evt. brood en drinken meenemen.
- Donderdag 28 okt. De lezing van vanavond wordt gehouden door Jaap Graveland. Hij zal het hebben over de relatie tussen kalk en vogels (met name mezen). Uit onderzoek is gebleken dat verschillende insektenetende vogels een kalkprobleem hebben. De oorzaak ligt in een tekort aan slakkehuizen. De kalk heeft de vogel nodig voor skeletvorming en voor de eieren. Jaap Graveland heeft ook onderzoek gedaan in verschillende gebieden, de invloed van verzuring en wat er aan het kalkprobleem gedaan kan worden. Al deze aspecten komen vanavond aan de orde. Als u dus iets meer wilt weten over de kalkproblemen bij met name mezen dan moet u vanavond komen naar de Goede Herderkerk aan de Simon Stevinweg, hoek Lieven de Keylaan te Hilversum. De lezing begint om 20.00 uur.
De nadruk zal vanavond meer liggen op de informatie dan op de mooie plaatjes.
- Zondag 7 nov. Ochtend-wandelexcursie Laarder Wasmeer o.l.v. Jelle Harder en Paul v.d. Poel.
- Dinsdag 9 nov. Werk-contactavond in Kasteel Groeneveld in Baarn.
Vanaf 19.30 uur bent u welkom.
- Zaterdag 20 nov. Dagexcursie Hondsbosse Zeewering en de Putten en het Zwanenwater o.l.v. Johan van Galen Last, Ilco van Boersen, Rick van den Akker en Joke van Velsen.
De excursie vertrekt om 6.30 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum metvolle auto's.
Brood en drinken en evtr. regenkleding meenemen.

Donderdag 25 nov.

De heer Ben van de Brink houdt vanavond een lezing over de trek en de overwintering van Boerenzwaluwen. Hij heeft naar dit onderwerp onderzoek gedaan. Daarvoor zijn in Nederland Boerenzwaluwen geringd. Aan de hand van terugmeldingen kreeg hij een overzicht waarheen de zwaluwen trokken. Vervolgens is hij naar Botswana in Afrika gegaan om ze daar te vangen en na te gaan wat ze in hun overwinteringsgebied doen. Tijdens het ringen is ook gekeken naar de rui en de conditie van de vogels. Het ringen in Afrika vond plaats bij slaapplekken in de rietvelden. Daarbij werden ook Afrikaanse vogelsoorten gevangen. Hiervan worden ook enkele dia's vertoond.

Na de overwintering in Afrika gaan de Boerenzwaluwen weer naar de broedgebieden in het noorden. Op deze reis heeft de heer Van de Brink ze gevolgd. Van de vogels in het Middellandse Zeegebied die hij tegenkwam laat hij enkele dia's zien. Tevens besteedt hij aandacht aan jacht en ringonderzoek in Italië.

De lezing begint om 20.00 uur en wordt gehouden in de Goede Herderkerk aan de Simon Stevinweg, hoek Lieven de Keylaan te Hilversum.

Zaterdag 4 dec.

Landelijke SOVON-dag in Nijmegen. Ook hierover zullen wij u in de volgende Korhaan nader berichten.

MUTATIES LEDENBESTAND

Nieuwe leden

J. Baars	Ploeglaan 49	3755 HS	Eemnes	Tel.:	02153-18534
Mw. M.M. Bijvoet	Meentweg 69	1406 KE	Bussum		02159-35342
B.v.d. Elskén	Oostzijdse straat 32	1393 NZ	Nigtevecht		02945-3349
Mw. v.d. Elskén (huisgenoot)					
F. Hofmeester	Taandersstraat 7	1271 TH	Huizen		02152-67200
Mw. E.J.S. Hofmeester-Monsma (huisgenoot)					
Mw. A. Stegenga	B.v. Beeklaan 35	1241 AC	Kortenhoeft		
Mw. E. Wagemakers	v. Reenenlaan 4a	3744 ME	Baarn		02154-16829
R.v. Zon	Eikenlaan 48	1399 HD	Muiderberg		02942-61726
J.P. Dorresteyn	Varenstraat 136	3765 WP	Soest		02155-27650
F.J. Ettekoven	idem (huisgenoot)				

Adreswijzigingen

G.J. de Boer	O. Huizerweg 18	1411 GZ	Naarden
P. de Jong	Bolwerk 51	1383 EP	Weesp
B. de Hoed	Kronenburgerdwarsstraat 3		Huizen
H. Hardon	Achter de Kerken 169	1391 LG	Abcoude

Bedankt

J.C. Brink	Heerhugowaard
Hr. en Mevr. Chrispijn	Bussum
Mw. N.J. Harder-Staal	Hilversum

Afgeschreven (i.v.m. 2 jaar niet betaalde contributie)

E.Bor	Eemnes	J.v.Oord	Huizen
M.Coenders	Hilversum	fam.Schroth de Leeuw	Blaricum
Mw.L.v.d.Eijnden	Soest	W.J.Vink	Huizen
Mw.A.v.d.Geer	Huizen	F.Vogezang	Amsterdam
E.de Haan	Hilversum	S.de Vries	Waverveen

PROPAGANDA

Na enkele jaren coördinator van de subgroep propaganda te zijn geweest wil ik hiermee in 1994 stoppen. Het bestuur en de subgroep zoeken dan ook iemand die in 1994 dit werk wil overnemen.

De taak van de subgroep is het maken van propaganda voor de VWG. Dit gebeurt voornamelijk door het staan op markten e.d. Ook andere activiteiten zijn mogelijk. In 1991 heeft de VWG een open weekeinde gehad op kasteel Groeneveld. Ook wordt er wel eens een gesprekje gehouden met de regionale omroepen.

De meeste tijd gaat zitten in het zoeken van mensen die achter een kraampje van de VWG willen staan. Dit is niet per definitie een taak van de coördinator. In overleg met de overige subgroepleden kan dit anders geregeld worden. Daarnaast zit de coördinator als vertegenwoordiger van de subgroep in het bestuur. Die vergadert ongeveer zes keer per jaar.

Indien u denkt dat het iets voor u is of als u meer informatie wilt, neem dan contact op met iemand van het bestuur of met mij.

LEZINGEN

Na diverse jaren de lezingen te hebben georganiseerd wil ik hiermee stoppen. Ik zoek iemand die zin heeft om dit van mij over te nemen.

Is het veel werk?

Nee, het is niet al te veel werk. Ik regel in principe in oktober de lezingen voor het voorjaar en in mei de lezingen voor het najaar. Indien het meezit ben ik in twee of drie avonden hiermee klaar. Dus ongeveer vijf avonden per jaar en dan nog niet eens de hele avond.

Daarnaast stuur ik per lezing een brief en bel ik dan één of twee avonden van te voren nog even op.

Tevens hou ik een kaartstelsel bij. Dit kost ook niet veel tijd.

Hoe kom ik aan de lezingen?

Diverse leden geven van tijd tot tijd suggesties door. Daarnaast doet degene die de lezingen organiseert mee in de leesmap. Dat betekent dat hij of zij van tijd tot tijd een leesmap ter inzage krijgt met daarin vele tijdschriften van andere vogelwerkgroepen en organisaties. Aan de hand van artikelen zijn hier suggesties uit te halen, maar ook uit de lezingen bij andere organisaties krijg je ideeën. De lezing van september 1993 is naar aanleiding van een lezing voor Vogelwacht Zuid-Flevoland.

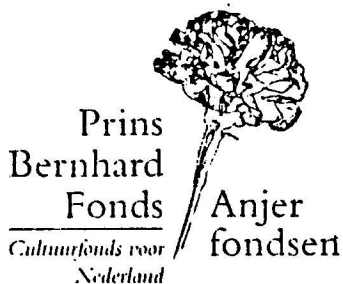
Daarnaast is het voor jezelf ook leuk om extra informatie te krijgen.

Tevens is er een uitgebreid kaartstelsel met daarin vele suggesties voor lezingen. Aan de hand van tips van leden en de leesmap wordt dit systeem bijgehouden.

Ik wil nog meer weten.

Neem dan even contact met mij op.

Rick van den Akker
Gooiergracht 15
1251 VA Laren
Tel. 02153-83071.

ZILVEREN ANJER VOOR JAAP TAAPKEN: "EEN SPROOKJE"

Pieter Schut

"Een sprookje". Zo omschrijft ons lid Jaap Taapken de gebeurtenissen op 25 juni in het koninklijke paleis op de Dam in Amsterdam. Jaap werd daar die dag door Prins Bernard, in aanwezigheid van prinses Juliana, onderscheiden met een Zilveren Anjer, vanwege zijn grote verdiensten als actieve ornitholoog en vogelbeschermer.

De prins is regent van het Prins Bernhard Fonds, cultuurfonds voor Nederland. De Zilveren Anjer wordt toegekend aan mensen die zich onverplicht en onbetaald verdienstelijk hebben gemaakt voor de cultuur in Nederland. Tot nu toe is deze hoge onderscheiding sinds 1950 aan 197 mensen uitgereikt.

De officiële grond van verlening van een Anjer aan Jaap Taapken werd als volgt omschreven: "De publicist Jaap Taapken, actief ornitholoog en vogelbeschermer, heeft een steunende rol gespeeld bij de bewustwording van de rol die vogels spelen in ons milieu. Zijn voornaamste spreekbuis is al enkele tientallen jaren het tijdschrift 'Het Vogeljaar', dat vele duizenden lezers heeft. Het is mede uit vroegere initiatieven van de heer Taapken voortgekomen. Men mag zelfs zeggen: wie veertig jaar ornithologie en vogelbescherming overziet, komt de resultaten van zijn kennis en toewijding overal tegen".

In een persbericht over de toekenning van de Zilveren Anjers roemt het Prins Bernhardfonds ook de vele publikaties van Jaap Taapjen over de trekvogels. Jaap heeft verder de Japanse mistnetten in Nederland geïntroduceerd, die een ommekeer in het vogelringonderzoek in ons land teweeg hebben gebracht. Dat de Zilveren Anjer (de onderscheiding bestaat uit een medaille en een klein Anjertje voor in een knoopsgat) groot prestige geniet, bleek uit de vele publiciteit en felicitaties die sinds eind juni richting Baarn zijn gegaan. Jaap zelf was erg blij met alle aandacht, omdat die immers ook een erkenning voor zijn vele activiteiten betekenen. De aan hem persoonlijk gerichte toespraak van prins Bernard maakt dit ook nog eens duidelijk. We drukken deze toespraak hierbij volledig af.

Toespraak prins Bernard

"Hoog geachte heer Taapken. Als op een brief de adressering 'Taapken, Nederland' stond, wist de post u te vinden. zo'n faan hebt u als vogelkundige. Daar kan ik niets aan toevoegen. Ik ga over op ijsberen. Eenmaal ben ik zo onvoorzichtig geweest uw ijsberenstropdas te bewonderen. Een paar dagen later zat hij bij de post. Bij mij moet er nog 'Soestdijk' op de envelop staan.

Wat is dat voor een man, vroeg ik mij af. En ik bleek niet de enige te zijn. Want u hebt een vasthoudend karakter, u bent eigenwijs en meer dan eens heeft dat tot wrijvingen geleid. Wat is dat voor een man? De mensen die jacht maken op zangvogels hebben ondervonden wat voor man u bent. Onverzoenlijk als het om het leven van weerlozen gaat. De lezers van 'Het Vogeljaar', het grootste vogeltijdschrift van ons land, weten op een andere manier wie u bent. De man die niet afluist, die geen moment verslapt.

Toch moet het u soms zwaar zijn gevallen. In uw loopbaan als journalist, fotograaf en opmaakredacteur had u de handen vol, vaak met werk dat u niet zelf voor het kiezen had. Wat u toen gered en gesteund heeft, moet de blik uit het raam geweest zijn. Daar vlogen ze. Uw hart trok naar buiten, naar de vrije vogels.

En als wij met de vraag "wat is dat voor een man?" de wetenschap, de organisaties en de publikaties achter ons laten; als wij met die vraag naar buiten trekken, dan ligt daar het antwoord. Een hart dat nog kan zingen. Een hart dat vliegt, bemint, de ruimte zoekt. En zou dat hart niet eigenwijs zijn, als de vrijheid zelf?

Een vrij hart, een secuur hoofd. Doordrongen van de loop der natuur, maar die weer in structuren ondergebracht en beschreven. De trekvogel leeft enkele zomers, uw boek over trekvogels is duurzaam. De anjer bloeit kort, maar deze Anjer wil, als blijkt van waardering, ook voor uw vele medewerkers, een blijvend teken van respect zijn".

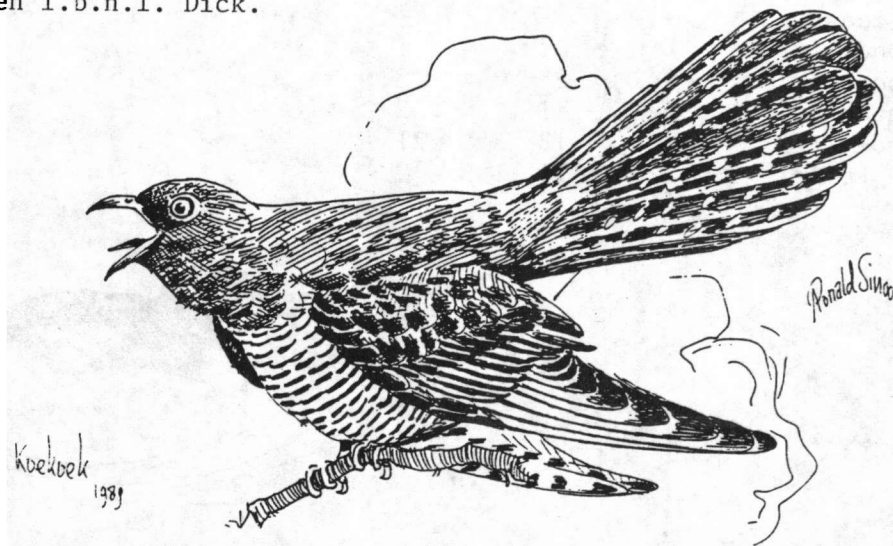
EXCURSIE ZANDDIJK dd. 1 MEI 1993

Elsje van der Velde

Onlangs, op een zaterdagochtend, heb ik in alle vroegte, 4.15 van huis, 5 uur excursie, bij schitterend weer, donkere nacht, opkomende zon met dauwvorming, langzaam later, lichter, kouder, daarna warmer wordend, een onvergetelijke tocht gemaakt: een door mij nooit eerder belopen route; veel geleerd, vooral geluiden:

Sprinkhaanrietzanger, Snor, Tuinfluiter, Grasmus, Rietgors, Blauwborst, Krakeend, Zwartkop, Graspieper en zelfs Appelvink, Groene specht en Fluiter, nadat de meer bekende Merel, Roodborst, Wilde eend, Waterhoen, Kokmeeuw, Spreeuw, Koolmees, Pimpelmees, Winterkoning, Grutto, Tureluur, Kauw, Bosuil, Pauw, Meerkoet, Gierzwaluw, Boerenzwaluw, Blauwe reiger, Boomkruiper, Vink, Fazant, Kleine karekiet, Fitis, Tjiftjaf, Ekster, Fuut, Zanglijster, Houtduif, Koekoek, Scholekster, Zwarte kraai, Kievit, Aalscholver. En wat zich wel liet zien, niet horen: Grote lijster, Torenvalk, Bergeend, Sperwer, Knobbelzwaan, Slobeend, Holenduif, Grauwe gans, haas, konijn en ree; eigenlijk te veel om op te noemen!

Een betoverende ochtend; dank -eigenlijk te weinigen om te kunnen noemen - Jan, Jaap, Frank en l.b.n.l. Dick.

WATERVOGELTELLING GOOIMEERKUST 1992/1993

Willem Weitjens

Wat houdt dat in: Watervogeltelling?

Voor nieuwe leden en voor anderen om het geheugen weer wat op te frissen onderstaand in het kort wat gegevens.

Het gaat om het tellen van de watervogels die zich bevinden langs de Gooimeerkust en een klein deel van de Eemmeerkust.

Er wordt maandelijks geteld van september tot en met maart in het weekeinde dat het dichtst bij de 15e van de maand ligt. Elk van de tellers heeft een vast telgebied en afhankelijk van de weersomstandigheden vergt een telling 2 à 3 uur.

De soorten en aantallen worden op speciale lijsten genoteerd en vervolgens ingeleverd bij de coördinator, welke laatste jaarlijks een verslag maakt dat in De Korhaan verschijnt. De gegevens gaan niet, zoals bijvoorbeeld bij het nestkastproject, naar een overkoepelende organisatie.

De vogelwerkgroep doet dit werk nu al een kleine 15 jaar en over het nut ervan laat ik het oordeel graag over aan "de geleerden".

Hoe dan ook, het is leuk, leerzaam werk en het "heeft" iets om in de vrije natuur met een, naar je aanneemt, nuttig doel bezig te zijn. Bovendien scherpt het je observatievermogen en loop je kans bijzondere waarnemingen te doen.

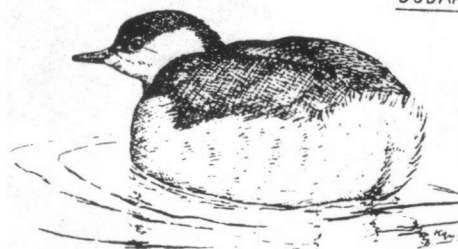
De telgroep bestond in het afgelopen seizoen uit Johan van Galen Last en Guus Proost (traject III), Walter Langendorff (traject II-A), Frank van de Weijer (traject II-B) en Willem Weitjens (traject I).

Navolgend de telresultaten:

Traject I: Hollandse Brug - Huizer Pier

	1992				1993		
	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart
Fuut	350	280	88	138	152	192	148
Wilde eend	9	370	65	26	140	29	82
Wintertaling	-	-	-	6	-	6	1
Krakeend	-	1	16	-	14	2	8
Smient	-	-	-	-	-	-	-
Knobbelzwaan	1	-	-	-	-	-	-
Kleine zwaan	-	510	-	5	7	-	-
Grauwe gans	-	-	-	-	-	4	-
Kolgans	-	-	-	7	1	-	-
Kuifeend	-	22	-	-	-	-	43
Tafeleend	-	100	-	-	-	-	1
Brilduiker	-	-	-	12	8	4	1
Grote zaagbek	-	-	-	14	19	2	11
Bergeend	1	1	1	1	21	4	28
Meerkoet	6	25	8	10	15	2	22
Waterhoen	2	1	2	-	-	1	-
Aalscholver	42	13	21	5	9	12	5
Blauwe reiger	15	11	9	7	5	5	3

DODAARS

Traject II-A: Huizer Pier - Stichtse Brug
 II-B: Stichtse Brug - Raboes (Eemmeer)

	1992				1993		
	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart
Dodaars	2	-	1	-	-	-	-
Fuut	451	385	104	56	36	118	108
Wilde eend	601	960	328	295	567	322	386
Wintertaling	74	40	43	3	10	7	41
Krakeend	-	-	-	4	-	11	4
Smient	233	677	7370	5350	3535	1767	4160
Pijlstaart	-	-	-	2	-	-	-
Slobeend	1	2	30	-	-	-	4
Knobbelzwaan	-	3	-	-	-	-	-
Kleine zwaan	-	-	3	-	7	-	2
Grauwe gans	-	25	8	29	-	5	104
Kolgans	-	-	-	250	-	-	220
Kuifeend	138	630	14	566	87	123	109
Tafeleend	-	820	31	505	400	10	-
Brilduiker	-	-	22	14	-	6	2
Grote zaagbek	-	-	-	6	24	26	-
Nonnetje	-	-	7	-	26	6	-
Bergeend	-	-	-	3	12	-	1
Meerkoet	220	352	12	21	59	78	29
Waterhoen	4	6	5	3	6	-	6
Aalscholver	614	82	36	19	17	11	50
Blauwe reiger	8	9	9	6	10	2	10

Traject III: Hollandse Brug - Dode Hond (Kust Zd.Flevoland)

	1992				1993		
	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart
Fuut	213	502	970	134	40	-	51
Wilde eend	137	84	219	183	630	-	183
Krakeend	2	1	58	2	25	-	88
Smient	-	-	5000	4500	7500	-	-
Slobeend	-	-	-	-	-	-	-
Kuifeend	-	1866	2678	3520	2853	-	53
Tafeleend	1	254	7405	2595	584	-	34
Brilduiker	-	-	1	9	4	-	5
Toppereend	-	4	-	-	-	-	-
Grote Zaagbek	-	-	19	34	15	-	1
Nonnetje	-	-	-	-	3	-	-
Kleine rietgans	-	-	-	-	146	-	-
Meerkoet	71	301	1490	490	940	-	152
Aalscholver	78	204	18	7	8	-	2
Blauwe reiger	9	-	4	3	14	-	3
Waterhoen	-	1	4	2	-	-	3

In de maand februari is dit traject niet geteld wegens dichte mist

Rest mij nog te melden dat ik om persoonlijke redenen hiermee mijn taak beëindig. Mochten er leden zijn die mijn werk als coördinator en/of teller willen overnemen dan raad ik ze aan zich bij het bestuur van de VWG te melden. Hartelijk dank aan alle tellers voor hun inzet en de prima samenwerking.

MIDWINTER WATERVOGELTELLING 1993

W.Duurland

Dit jaar was het voorkeursweekend voor de midwintertelling het weekend van 16 en 17 januari en de meeste telgebieden zijn ook inderdaad in dat weekend bezocht, met uitzondering van de Eempolders (9 jan.) en de Hilversumse Meent met de Keverdijkse polder (23 jan.).

In het voorkeursweekend was het goed telweer, d.w.z.: half tot zwaar bewolkt, geen neerslag, geen sneeuw of ijs en goed zicht. Op 9 januari was het wat regenachtig en het zicht was matig tot slecht; op 23 januari was het wat stormachtig maar verder wel goed telweer.

De getelde gebieden waren:

1. Hollands Ankeveen, Stichts Ankeveen en de Spiegelpolder;
2. Bloemendaler polder, Noordpolder, Muidertrekvaart, Amsterdam-Rijnkanaal van Al tot Driemond en de Vecht van Weesp tot Muiden;
3. Aetsveldse polder Oost, Heintjesrak en Broekerpolder, Amsterdam-Rijnkanaal en Vecht van Nichtevecht tot Weesp;
4. Horn- en Kuyerpolder, Hinderdam, Meer Yiterdijkse polder en Horstermeerpolder;
5. Noordpolder beoosten Muiden, Binnendijkse Overscheense polder en Berger en Meentpolder;
6. Polder Holland, polder Mijnden, Vecht van Loenen tot Vreeland en Amsterdam-Rijnkanaal van Loenen tot Loenersloot;
7. Hoeker polder, polder Garsten, polder Voorburg, polder Dorssewaard, de Nes, de Vecht van Vreeland tot Nichtevecht en Amsterdam-Rijnkanaal van Loenersloot tot Nichtevecht;
8. Kortenhoef Oost, 's-Gravelandse landgoederen en Hilversums kanaal van 's-Graveland tot Kortenhoef;
9. Het Laarder Wasmeer;
10. Naarden Vesting en Naardertrekvaart;
11. Hilversumse Meent, Nwe Keverdijkse polder en Keverdijkse-Overscheense polder;
12. Loenerveense plas Oost, Wijde Blik, Hilversums kanaal vanaf Kortenhoef, Kleizuwe aan de kant van de Vreelandse weg, de Vuntus en de Kromme Rade;
13. Vijvers en waterpartijen in Bussum;
14. Vijvers in Hilversum;
15. Oude haven in Hilversum, Hilversums kanaal tot 's-Graveland en omgeving sportvelden aan het Jagerspaadje in Hilversum;
16. Loenerveense plas West, Amsterdamse waterleidingplas en gebied ten westen daarvan;
17. Eempolders te Velde Noord;
18. Eempolders te Velde Zuid;
19. Oostermeent;
20. Egelshoek, kanaaldijk en polder Achteraf;
21. Eemmeer van Stichtse Brug tot Eemmond;

22. Gooimeer van Huizer Pier tot Hollandse Brug;
23. Gooimeer van Huizer Pier tot Stichtse Brug;
24. Gooimeerkust aan de Flevopolderzijde van Hollandse Brug tot de Stichtse Brug;
25. Oud Valkeveen, de Limieten en Landgoed de Beek.

De resultaten waren als volgt:

Telgebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Totaal	
Teldatum	18	18	16	17	16	17	16	16	18	16	23	16	17	17	16	17	9	9	9	16	16	16	15	?	16		
Dodaars		2																								2	
Fuut	49	20	3	6	4	18	14	9	4	8	2	94		2	2	24					8	152	28	86		533	
Geoorde Fuut																1										1	
Kuifduiker																								1		1	
Aalscholver	24			1	2	1	4					61				66					5	9	12	7	25	218	
Roeroep																1										1	
Blause Reiger	6					7	2	19				7				1						4	5	6	14	4	75
Knobbelzwaan	9	10	2	45	5	12	7	27			2	51	8			7	21	52		3	13				4	276	
Kl. Zwaan	8		70									18					713	99				7	7		2	924	
Wilde Zwaan																					3					3	
Kl. Rietgans																								146		146	
Kolgans				1								3150					20				60		1			3232	
Grauwe Gans								98				1200	20								435			11		1764	
Brandgans																	4									4	
Canadese G.												5														5	
Nijlgans			2					8		2		2														16	
Bergeend																										33	
Smient	80			50								1300				3604			40			12	21			16109	
Kraakeend	2											2				18							14	22		58	
Wintertaling				62	4				3							108										187	
Wilde Eend	239	77	36	113	94	272	267	1136	223	60	27	411	110	271	24	263	40	70	7	37	510	140	57	600	215	5299	
Sloboend					1								2			40										43	
Zwaneend ongedet.	8																									56	
Tafeleend	24	1	3	40	9	5	527		14	24	2	77	1			109							400	579		1815	
Kuifeend	156	46	8	200	25	12	366	1		72	2	15	2	18		700				15			72	2850		4560	
Brilduiker	8				5							10				9						8			3	43	
Nonnetje	16				4				6			4				149					26			4		209	
Gr. Zaagbek	4				1				9							35						7	19	17	21	117	
Wateraal																2										2	
Waterhoen	36	8		15	9	33	30	35		15	8	17	12	34	59	1	1	12		34			6		365		
Meerkoet	165	263	119	895	81	284	2030	727	7	248	157	577	30	109	58	25					2	15	57	895	6	6900	
Schalekster							1																			1	
Buizerd		4		2				7	1			7	6							3	6	1		1	6	1	45
Torenvalk		1	1	3								4					4			3	3	1		2	3		22
Sperwer		1						1	1		2									1						6	
Havik								1																		1	

Vergelijking van een aantal soorten met voorgaande jaren:

	1991	1992	1993
Fuut	730	367	533
Dodaars	10	3	2
Wilde Eend	5024	4187	5299
Wintertaling	507	8	187
Smient	21574	12734	16109
Knobbelzwaan	344	195	276
Grauwe Gans	805	633	1764
Kolgans	1023	611	3232
Rietgans	40	3	--
Kleine Rietgans	--	--	146
Kuifeend	2157	5282	4560
Tafeleend	2159	2207	1815
Meerkoet	3920	4342	6900
Waterhoen	462	280	365
Buizerd	69	38	45
Torenvalk	22	9	22
Totaal aantal vogels	41129	32092	43074

Verdere leuke waarnemingen waren:

- een Klapekster in de Horstermeerpolder bij de Radio Controle Dienst;
- een doodgereden vos (nou ja, leuk?) aan het begin van de Hinderdam;
- een Vuurgoudhaantje en een Witte kwikstaart in 's-Graveland.

Voor telgebied nr. 2, de Bloemendaler polder etc., zoeken we voor volgend jaar een nieuwe teller. Liefhebbers kunnen zich bij mij opgeven of bij Pieter Schut, die volgend jaar de coördinatie van mij overneemt.

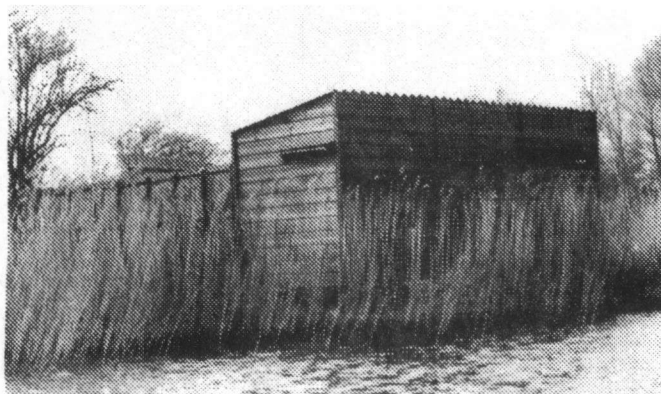
Tenslotte rest mij nog een woord van dank aan allen die mij sinds 1987 trouw (en op tijd!) hun telverslagen opgestuurd hebben, t.w. F.Beffers, J.van Bergeyk, Y.Bosman, R.v.d.Brink, J.Harder, A.van Klaveren, N.Klippel, M.Kraal, W.Langendorff, A.Poelstra, M.v.d.Pol, G.Proost, C.Rosier, P.Schut, Tr.Stoker, J.Terlouw, A.Vermeule, H.P.Vos, W.Weitjens, F.v.d.Weijer, O.Wildschut, I.Mes, R.Willemstein.

GEWEST WAS TE GAST BIJ VOGELWERK GROEP

In de afgelopen weken is het bestuur van de vogelwerkgroep een oude toezegging nagekomen. Op uitnodiging van onze vereniging werden enkele tientallen politici en ambtenaren van het Gewest Gooi en Vechtstreek rondgeleid door het Laarder Wasmeer.

Het idee voor de speciale excursies voor het Gewest Gooi en Vechtstreek dateert nog van ons jubileumsymposium, vorig jaar in Kortenhoeve. Dat symposium werd geopend door de voorzitter van het Gewest, mevrouw Vlaanderen. Toenwe later van het Gewest een cheque van 2500 gulden kregen (die in de toekomst gebruikt zal worden voor een nieuwe vogelhut in ons gebied), vonden we dat we iets terug moesten doen.

Het werden dus natuurexcursies, op 24 mei, 7 juni en 16 juni door het Laarder Wasmeer, uiteraard door de man die dat gebied het beste kent, ons erelid Jelle Harder. Hij werd vergezeld door enkele bestuursleden van de VvG. Tweemaal was het prachtig weer, de laatste keer regende het pijpenstelen. Desalniettemin was de interesse groot. Uiteraard vertelde Jelle niet alleen over de ornithologische bijzonderheden van het gebied, maar vooral ook over het beheer. Bijvoorbeeld door de Charolaisrunderen die sedert enige tijd door het terrein struinen. Zij zorgen er voor dat het gebied niet verder dicht-

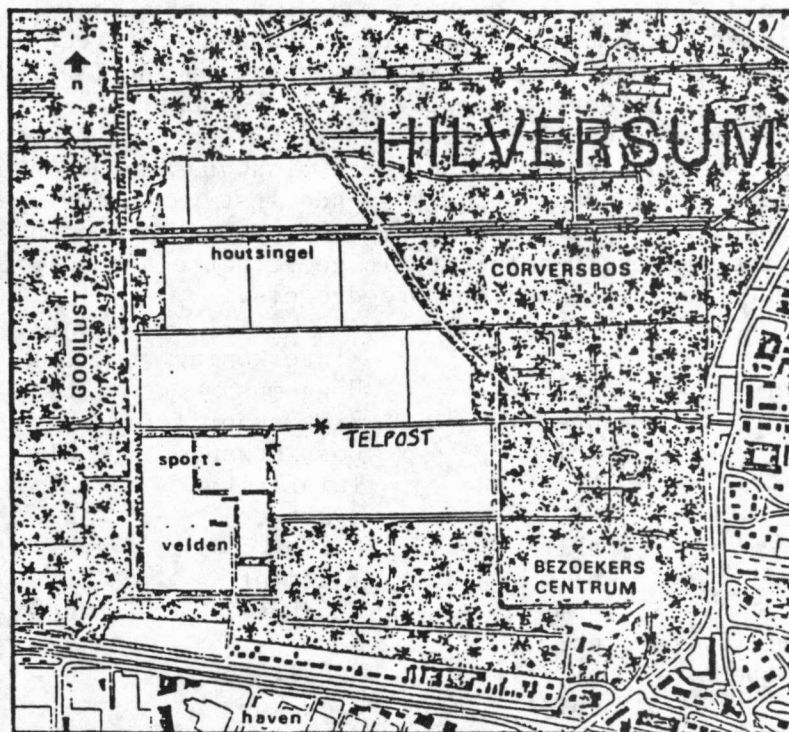

Observatiehut Laarder Wasmeer

groeit, maar door begrazing en vertrapping het authentieke, open karakter terugkrijgt. Verder was er ook aandacht voor de saneringsplannen, die een eind moeten maken aan de verontreiniging van de wateroppervlaktes die bij het Laarder Wasmeergebied horen. Al deze beheersmaatregelen hebben natuurlijk invloed op de vogelstand. Jelle wist ook daarvoor de interesse op te wekken, door in 'zijn' vogelhut te vertellen over het nut van vogelinventarisaties en hoe die in z'n werk gaan.

Al met al waren het zeer informatieve excursies voor mensen die mogelijk in de nabije toekomst belangrijke beslissingen moeten nemen op het gebied van natuur en milieu in het Gooi en in de Vechtstreek.

TELPOST CORVERSBOS

TELLEN IN CORVERSBOS BEGINT WEER

Fred van Klaveren

Kieviten verduisteren de lucht en de eerste Boerenzwaluwen volgen de wolken al naar het zuiden. De lente is met gezwinde spoed voortgevlogen. Trektellingen in het voorjaar hebben dit jaar volgens voorlopige, mondelinge overlevering weinig echt boeiende uren opgeleverd. De resultaten komen zo spoedig mogelijk in de Korhaan. Een verslag van de voorjaargestellingen van voorgaande jaren is klaar, 1993 kan er nog aan worden toegevoegd. In ieder geval is er geteld en dat is, afgezien van de resultaten, gewoon weer een prestatie extra!

Wat doen we de komende herfst? We willen proberen de tellingen op de telpost op 17 juli weer te starten. Misschien nog met weinig of niets, we zien wel. In ieder geval rook het er in mei en juni zalig en dat wordt alleen nog maar beter. Zijn jullie ook weer van de partij?

Er wordt geteld vanaf een half uur voor zonsopgang, op de akkers van het Corversbos, nabij de sportvelden.

BROEDVOGELS VAN HET LAEGISCH KAMP 1992

Sietze van Dijk

Aan het eind van de winter, in het voorjaar en in het begin van de zomer heb ik enkele bezoeken gebracht aan een speciaal gebiedje. Het is grondgebied van de gemeente Hilversum, maar het ligt dicht tegen de westelijke bebouwing van Bussum én de Hilversumse Meent.

Speciaal, omdat het vrij afwisselend is, zich er een kalkgraslandje bevindt en omdat het een mooi stukje natuur is, temidden van de oprukkende nieuwbouwwijken.

Het terrein draagt de naam "Leagisch Kamp". Een chique naam, maar naar mijn mening niet onterecht; je bent nog nauwelijks de stad uit, of je baant je al een weg in een gebied waar Wielewalen zingen, Waterrallen krijsen en waar ook de Bosrietzanger zich laat horen. Romantisch niet? Alleen jammer dat je er voor je het weet alweer uit bent. Het terrein is namelijk niet groter dan een voetbalveld. Nou ja..... dan nog maar een rondje.

Nu wat concreter. Ik heb het gebied twee avonden achtereen in maart (6e en 7e), een middag in maart (19e), twee ochtenden (5 april en 2 mei), op een meimiddag (24e) en op een middag begin juli bezocht.

Het rondje dat ik steeds liep leidde mij langs een plasje met een rietkraag eromheen, een stukje Karnemelksloot, een blauwgraslandje en een stuk loofbos. Alles bij elkaar kom ik dan tot de volgende lijst van broedvogels. Let wel, de gegevens berusten op slechts weinig waarnemingsronden en zijn dientengevolge vermoedelijk incompleet. Desalniettemin geeft het een aardig beeld van het belang van het Laegisch Kamp voor broedvogels.

Fuut	nbl	Winterkoning	b++
Blauwe reiger	nbl	Heggemus	b+
Wilde eend	nb+	Rietzanger	B1
Buizerd	nbl	Bosrietzanger	b1
Waterral	b1	Tuinfluitier	b1
Meerkoet	b1	Zwartkop	b1
Scholekster	nbl	Fitis	b+
Koekoek	b1	Tjiftjaf	b++
Houtduif	nb+	Roodborst	b++
Bosuil (1 m + 1 vr)	nb2	Merel	b++
Grote bonte specht	b+	Zanglijster	b++
Spreeuw	nb++	Glanskop	b1
Wielewaal	nbl	Pimpelmees	b+
Vlaamse gaai	?+	Koolmees	b+
Ekster	?+	Boomkruiper	b+
Kauw	nb++	Vink	b1
Zwarte kraai	nbl	Rietgors	b1

b1 = 1 of 2 broedpaartjes

b+ = 3 tot 5 broedpaartjes

b++ = 5 of meer broedpaartjes

nb = een enkele, niet in het gebied broedende vogel

nb+ = een aantal niet daar broedende exx.

nb++ = een vrij groot aantal niet-broedende exx., meestal enkele groepjes.

BEWONERS VAN NESTKASTEN IN HET GOOI IN 1992

Pieter Schut

Inleiding

In 1992 werd opnieuw door enkele tientallen vrijwilligers nestkastonderzoek gepleegd in ons werkgebied. Onlangs heeft de coördinator van de subgroep, Dick Jonkers, de feiten op een rij gezet in een mooi en overzichtelijk stuk dat voorzien is van uitgavenummer 85 van de VWG. Het hele rapport is verkrijgbaar via Dick Jonkers (tel.02152-60456). Hier volgt een opsomming van de meest opmerkelijke resultaten.

Broedgevallen

In totaal werden liefst 1168 nestkasten vorig jaar in ons gebied gecontroleerd. Die kasten zijn verspreid over 36 terreinen, die terug te vinden zijn in tabel 1. De kasten werden bewoond door zeventien verschillende vogelsoorten (zie tabel 2) en dat zijn drie soorten minder dan in 1991. Van de kasten was 64 procent bezet. Zoals gewoonlijk troont de Koolmees on-aantastbaar bovenaan de lijst, gevolgd door de Pimpelmees. De verhouding Koolmees:Pimpelmees is 2:1. Van beide soorten was het aantal broedgevallen ongeveer gelijk aan 1991.

Er werd slechts één Bosuil gemeld en één Torenvalk. Maar de onderzoekers verwachtten dat het met deze soorten mogelijk het lopende jaar beter zal gaan, omdat 1993 een goed muizenjaar wordt.

De Gekraagde roodstaart was slechts in twee gebieden (Laarder Wasmeer en het Dassenbos) aanwezig en ook de Bonte vliegenvanger liep terug. In 1991 nog aangetroffen in dertien gebieden, in 1992 nog maar in tien gebieden met een totaal van 15 broedparen. Van één broedpaar vermoeden de onderzoekers dat het twee broedsels in een kast heeft grootgebracht. Dat zou heel opmerkelijk zijn, want uit de literatuur zijn maar weinig gevallen van twee broedsels in één seizoen van de Bonte vliegenvanger bekend.

Mislukte broedsels

Natuurlijk (het woord zegt het al) loopt het ook met broedgevallen in nestkasten wel eens fout af. De onderzoekers constateerden in 37 gevallen dat het verkeerd afliep. Het ging hierbij om Koolmezen, Pimpelmezen en een Boomklever. Als veroorzakers van het ongerief werden eekhoorns, Grote bonte specht en wespen aangewezen. Ook plundering door Eksters is niet uitgesloten. Eksters hebben het vooral gemunt op zogenaamde halfopen kasten, ook wel vliegenvangerkasten genoemd. Omdat uit ervaring opnieuw is gebleken dat vliegenvangers deze kasten niet benutten en andere soorten een gemakkelijke prooi vormen, adviseren de onderzoekers om deze half open kasten niet langer te gebruiken en te verwijderen.

Tabel 1. Gecontroleerde terreinen

<u>Naam gebied</u>	<u>Aantal kasten</u>
Aardjesberg	14
Bikbergen 1	32
Bikbergen 2	33
Boekesteijn	62
Bussumse Waterleiding	34
Conferentieoord Hoorneboeg	28
Crailoo	42
Dassenbos	45
Dassenbos A27	36
De Beek	43
De Cruysbergen	24
De Snip	35
Drakenburg	24
Franse Kamp	42
Heidebloem	28
Hilverbeek	42
Hilv. Wasmeer (binnen raster)	18
Hilv. Wasmeercomplex	53
Hoorneboeg	22
Juliana-oord	27
Korporaal van Oudheusdenkazerne	66
Laarder Wasmeer	52
Oud-Bussem	32
Oud-Cruysbergen	19
Postiljonheide	50
PWN-Laren (NIEUW in 1992)	27
Schaep en Burgh	25
Smithuyserbos-Noord	31
Smithuyserbos-Zuid	27
Spanderswoud	46
Spanderswoud, landgoed	13
Sypesteijn	32
Theosofisch Centrum	23
VARA (NIEUW in 1992)	8
Westbatterij Muiden	5
Zwarte Berg	29
Totaal aantal kasten	1168

Tabel 2. Broedgegevens

Soort	Aantal		
	1e	2e	totaal
* Torenvalk	1	-	1
* Holenduif	8	3	11
* Bosuil	1	-	1
* Gr.bonte specht	1	-	1
* Gekr.roodstaart	1	-	1
* Winterkoning	-	1	1
* Roodborst	1	-	1
* B.vliegenvanger	15	1	16
* Koolmees	461	151	612
* Pimpelmees	224	19	243
* Zwarte Mees	9	7	16
* Matkop	2	-	2
* Boomklever	9	-	9
* Boomkruiper	4	-	4
* Ringmus	4	4	8
* Spreeuw	5	-	5
* Kauw	1	-	1

Zoogdieren en insecten

Veel kasten werden ook in gebruik genomen als slaappleats of als broedgelegenheid door andere diersoorten. Zo werden er meer dan dertig vleermuizen aangetroffen in nestkasten en ook zeker vijf eekhoorns.

Uiteraard is ook de aanwezigheid van vele insecten in de broedkasten vastgesteld.

Nestkasttypen en onderhoud

Er zijn natuurlijk vele soorten kasten. In ons werkgebied is de verdeling nogal eenzijdig. Het overgrote deel (801) bestaat uit mezenkasten. De gedachte is om wat meer variatie aan te brengen, maar dat gaat langzaam. Je gaat immers geen goede nestkasten vervangen. Maar door

het vlieggat te verkleinen (door een kleiner metalen plaatje aan te brengen), is toch al vrij eenvoudig een verandering te bewerkstelligen.

Verder zijn in ons werkgebied onder meer te vinden roodstaartkasten (31), vliegenvangerkasten (37), boomkruiperkasten (29), bosuilkasten (26), torenvalkkasten (8), spechten/spreeuwenkasten (25) en een steenuilkast (1).

Een broedplaats die niet onder de nestkasten valt, maar wel wordt gebruikt, is de brievenbus. In 1992 waren er twee in gebruik.

Vernieling en diefstal van de kasten (door mensen wel te verstaan) vormen een toenemend probleem. In 1992 is het weer op diverse plaatsen geconstateerd.

Weer

De vogels noch de controleurs hadden over het weer te klagen. Door de zachte winter was de conditie van de vogels goed. Het voorjaar van 1992 was ook goed en de maand juni was zelfs de zachtste van deze eeuw.

Deze omstandigheden hebben er zeker toe bijgedragen dat er veel tweede legfels waren. Bij de Koolmees werden 151 tweede legfels vastgesteld; bij de Pimpelmees slechts 19.

BOSUILEN EN HOLENDUIVEN IN HOUTBETONKASTEN

Jaap Taapken

Met veel interesse heb ik het stukje in De Korhaan 27 (2):50 van Dick Jonkers gelezen over een uitzonderlijk vroeg broedgeval van een Holenduif in het Gooi.

Hierin schrijft hij dat Holenduiven verscheidene malen een nestkast in bezit hadden genomen nadat het broedsel van een Bosuil was uitgevlogen uit die zelfde kast. Hierop aansluitend wil ik mijn ervaringen met houtbetonkasten voor Bosuilen en Holenduiven niet onvermeld laten. Toen wij nog in Hilversum (Utrechtseweg) woonden kwam er regelmatig een Bosuil rondom ons huis. Daarom hebben wij op een goede dag een bosuilenkast opgehangen in een hoge den in de hoop dat ze zich daar zouden gaan vestigen. Onder deze kast hingen wij een boomkleverkast die reeds enkele uren daarna werd bezet en jarenlang door Boomklevers werd bewoond! Tot onze grote verbazing vestigde zich in de opgehangen houtbetonnen bosuilenkast in het voorjaar een paartje Holenduiven. Het legsel vloog voorspoedig uit. Toch lieten de oude vogels zich zelden bij ons in de tuin zien. Meestal verdwenen zij uit de nestkast komend als een schicht uit het gezicht. Alleen om takjes te verzamelen zagen wij hen regelmatig op het grasveld. Meestal waren dat afgewaaidе berketakjes.

Ook het daaropvolgende jaar werd de bosuilenkast opnieuw bewoond door de Holenduiven. Omdat wij toch ook graag de Bosuil bij ons broedend zouden willen zien, hebben wij het derde vroege voorjaar een tweede bosuilenkast van hout-

beton opgehangen in een hoge berk aan de andere kant van ons huis. Kort daarop werd ook deze kast door een paartje van de Holenduif in gebruik genomen als broedplaats. Omdat de Holenduif vaak in los verband toch wat kolonie-achtig nestelt, was dit voor ons geen verrassing. Een derde paar broedde bij onze burens in een holle boom.

Wie schetst onze grote verbazing toen het volgende vroege voorjaar de eerst opgehangen bosuilenkast bleek te zijn bewoond door een paartje Bosuil. Ik veronderstelde toen dat de Holenduiven de kast bewoonbaarder hadden gemaakt voor de Bosuilen. De Bosuilen zijn er jaren in gebleven. Het blijkt dat de Holenduif dus ook wel eens kwartiermaker kan zijn voor de Bosuil!

Nu wij in Baarn (Bilderdijklaan) wonen hebben wij in de winter 1991-1992 een bosuilenkast in een hoge spar bij onze burens opgehangen omdat ook hier rondom ons huis zich regelmatig Bosuilen vertonen. Verleden jaar vestigde zich daar ook een paartje Holenduif in. Met spanning keken wij dit jaar uit wat er zou gaan gebeuren. In het vroege voorjaar hoorden wij enkele dagen lang een Holenduif rondom de nestkast koeren. Maar dat heeft niet zo lang geduurd.

Inmiddels hadden wij daar dicht in de buurt een kast voor een Boomklever opgehangen omdat die ook regelmatig bij ons kwam kijken. Groot was onze verbazing toen bleek dat de Boomklevers de kast voor de Bosuilen in bezit hadden genomen en inmiddels hebben ze de grote nestopening zó ver dichtgemetseld zodat ze er nog net in- en uit kunnen komen. Zowel de Holenduiven als de Bosuilen hebben dus dit jaar het nakijken.

In Hilversum verschenen de Holenduiven telkens vroeg in het voorjaar om de nestkasten te bezetten. Echter heeft het ons verbaasd dat er één winter is geweest dat de Holenduiven zijn gebleven en zich regelmatig in de tuin vertoonden. Dat hadden wij van de Holenduif niet verwacht.

RECTIFICATIE I

Ons lid de heer Frieswijk uit Amsterdam maakte mij opmerkzaam op een z.i. foute passage in mijn bijdrage over een uitzonderlijk vroeg broedgeval van een Holenduif (Korhaan 27(2):50). Hierin staat: "omdat begin april de Bosuilen en hun jongen de kasten alweer verlaten hebben". Hij vroeg zich af of er verschil was tussen de Gooise Bosuilen en die van het Amsterdamse Bos, want daar verlaten de bosuilpulli de kasten vanaf begin april. In mijn verhaal is het woordje "kunnen" weggefallen. Er had moeten staan "al weer verlaten kunnen hebben". Bij de jonge Bosuilen die ik vanaf de jaren zestig in het Gooi ringde gebeurde dit zonder uitzondering in april. Om te voorkomen, dat eventueel later fout geciteerd gaat worden deze rectificatie.

Dick Jonkers

RECTIFICATIE II

In de Korhaan van april j.l. las ik het verslag over de excursie van 23 januari j.l. naar de Ouderkerker plas en het Amsterdamse Bos van de VWG.

Bij deze excursie was ik aanwezig en excursie en verslag vond ik zeer geslaagd. Toch graag een opheldering.

Bij lezing van het verslag lijkt het of een paar 'toevallige Amsterdamse vogelaars' zich bij de groep voegden. Dit was echter niet het geval. Het waren enthousiaste Amsterdamse leden van de VWG, die, na telefonisch overleg met Rob, zich zelf een retourtje Hilversum bespaarden door rechtstreeks naar het gebied te gaan.

Misschien niet bekend bij eenieder maar:
de leden van de VWG komen van heinde en ver

Elsje van der Velde.

VERSLAG VOORJAARSWEEKEND TEXEL
14 t/m 16 mei 1993

Mia Kraal

Tijd : Vrijdagmiddag 14 mei, half zes.
Locatie : Verzamelplaats bij veerboot in een zonnig Den Helder.
Personages: Allengs meer deelnemers aan het vogelweekend op Texel, met in de hoofdrol Frank van de Weijer met lijst, waarop nog steeds niet alle deelnemers waren aangestreept.

Nadat uiteindelijk de hekkesluiters waren gearriveerd kon men de bagage richting veerboot zeulen. Als te doen gebruikelijk stond het welkomstcomité, bestaande uit Joke van Velsen en ditmaal Jelle Harder ons bij aankomst op te wachten en na een stevig eindje fietsen kwamen we aan op onze tijdelijke stek: een kampeerboerderij even buiten Den Burg.

Na het wegbergen van de bagage werden de plannen voor het weekend bekend gemaakt, waarna we ogenblikkelijk punt één gingen uitvoeren: per fiets naar een plekje, waar Jelle de avond tevoren Houtduiven had gezien en hij had niets teveel beloofd. Ze vlogen als bij afspraak diverse rondjes, we kwamen ogen tekort om alles goed te kunnen zien en je zag alle verrekijkers van de ene naar de andere kant zwenken. Bij thuiskomst was er voor de liefhebbers warme chocolademelk of wat geestrijker vocht (in de kroeg) te verkrijgen. Zaterdagmorgen liet het weer zich aanvankelijk redelijk aanzien, maar op punt van vertrek: jawel, toch regen! Dus een half uurtje binnen de bui afgewacht in regenkleding met bepakking (rugzak), verrekijker in de aanslag. Rick van den Akker en Adri Vermeule vertrokken met hun groep richting bos, strand en de Slufter, terwijl Jelle Harder en Gerard Mijnhout met hun groep voor de Waddenkust en de Schorren hadden gekozen. Gaandeweg klaarde de lucht op en in de loop van de dag liet de zon zich regelmatig zien, zodat men zich van steeds meer regenkleding kon ontdoen. Wel waaide er een straffe (aanvankelijk zeer koude) wind, waar we ons vooral op de terugweg terdege van bewust werden. Gelukkig had de "smeerploeg" 's morgens vroeg zulke hoge stapels brood voor de lunch gemaakt, dat er voor iedereen genoeg was, zelfs voor lieden die met kennelijk gemak 12 boterhammen verorberden en 's avonds achteloos nog twee borden van Joke's onvolprezen stampot wisten weg te werken. Buitenlucht maakt hongerig, zodat ook Adri's eigenhandig verzorgd toetje verdween als sneeuw voor de zon! Besloten werd na de koffie een strandwandeling te maken. Het werd een typische vogelaarswandeling: 2 maal 30 minuten fietsen en amper een kwartiertje op het strand. Houden vogelaars niet van lopen? Helaas moesten we constateren, dat het strand vol vies schuim lag, een akelig gezicht. We zagen nog net de zon onder gaan voor we de terugtocht aanvaardden. Zondagmorgen gingen we met stralend weer op pad. Rick en Adri met hun volgelingen richting waddenkust en Jelle en Gerard met de hunne door het bos naar uiteindelijk de Slufter, waarna iedereen op tijd voor de soep (en corvé) terug kwam. De laatste excursie voerde ons via diverse leuke plekjes naar de veerboot.

We hebben (en daar was het uiteindelijk toch allemaal om begonnen) heel wat vogels gezien, om precies te zijn 115 soorten over het hele weekend gerekend. Enkele hoogtepunten:

Zilverplevieren, waarvan vele in prachtkleed, Kleine zilverreigers, veel Lepelaars, heel veel Kluten en enorme aantallen Rosse grutto's, velen al in zomerkleed, terwijl vrij veel Rotganzen kennelijk nog geen afscheid van Texel konden nemen. Maar de meest bijzondere waarneming was toch wel twee Roerdompen, tegelijk in de lucht. Ik hoorde iemand verzuchten: "Twee Roerdompen tegelijk in m'n kijker, dat is me nog nooit gebeurd!"

Leuke momenten waren er natuurlijk ook: Rick, die steeds z'n schaapjes aan het tellen was, omdat er nogal eens een paar achterbleven. Adri maakte van de nood een deugd: zette de telescoop op en "ving" er gelijk een bijzondere vogel in. De excursieleiders hadden nog wel eens last van lieden, die hun thermoskan niet met rust konden laten. Over thermoskan gesproken: twee "nieuwelingen" zullen de volgende keer zeer zeker thermoskan en regenkleding meenemen en per vrouw een kijker, onontbeerlijke attributen voor een vogelaar.

Fotografen hebben veel over voor een mooi plaatje, maar om nou het risico te lopen door een boze boer plat gereden te worden met een trekker, dat gaat toch wel iets te ver. Dat bij sterke wind een regenhoedje niet op je hoofd blijft is ook een duidelijke zaak, maar had wel als voordeel dat het, eenmaal gevallen, als in het Klein-Duimpje verhaal de achterblijvers de weg naar de groep kon wijzen.

En wat te denken van een kennelijk regelmatig quizzes kijkende vogelaar, getuige een uitspraak als: "Dan gaan we nu door voor een Witoogend!".

Of een gids, die zich in een vogel vergiste en z'n figuur redde door te verklaren dat hij ons aan het uittesten was.

Samenvattend: Een fijn vogelrijk weekend in goede sfeer doorgebracht met veel zon, duidelijk te zien aan de bruin- c.q. rood verbrande gezichten van vogelaars, die in Den Helder van boord gingen.

De verzorging was als vanouds uitstekend en het was plezierig het weekend eens wat later in het seizoen te houden, zowel wat vogels betreft als wel het wat langer kunnen profiteren van daglicht.

VERBLIJFPLAATSEN VAN VLEERMUIZEN IN NOORD-HOLLAND

Kees Kapteyn

Omdat we tot voor kort weinig wisten van het voorkomen en het gedrag van onze bedreigde inheemse vleermuizen in de zomer, doet de Vleermuiswerkgroep Nederland vanaf 1987 een grove inventarisatie van heel Nederland. Het is sinds de jaren '80 mogelijk om vleermuizen systematisch te inventariseren met behulp van een technisch apparaatje, de 'bat detector'. Deze vangt ultrasone geluiden (dwz. geluiden boven onze gehoorrens) op en zet ze om in voor ons waarneembare geluiden. De echolocatiegeluiden waarmee vleermuizen zich in de lucht oriënteren en waarmee ze insecten opsporen, kunnen we daarvoor waarnemen.

De 's nachts jagende vleermuizen blijven niet langer voor ons verborgen. Dankzij een uniek gedrag dat sociale dieren als de vleermuizen vertonen, kunnen we ook de verblijfplaatsen van hun kolonies opsporen. In de ochtend tijdens het krieken van de dag gaan ze namelijk allemaal tegelijkertijd terug naar hun verblijfplaats, vooral in de tijd dat ze jongen hebben. Voordat ze hun plaats naar binnen gaan, vliegen ze nog enige tijd rond; we noemen dit 'zwermgedrag'. De functie van dit gedrag weten we nog niet, maar het heeft voor een deel ongetwijfeld te maken met communicatie tussen de leden van de kolonie.

Verblijfplaatsen zijn vrij gemakkelijk te vinden door in de ochtend op zoek te gaan naar zwermende vleermuizen. Hebben we zo'n groep zwermers gevonden, dan is het afwachten tot de dieren ergens naar binnen gaan. De kolonies van gebouwbewonende soorten zitten vaak in spouwmuren, tussen de dakpannen en het dakbeschot, achter houten betimmering en op andere plekken die voor ons meestal niet toegankelijk zijn. Soms zijn de plekken waar zwermende dieren naar binnen kruipen lastig te ontdekken, vooral bij hoge oude gebouwen en in steden. Hebben we de invliegopening eenmaal gevonden, dan wachten we tot de volgende avond. Dan verlaten ze in korte tijd één voor één hun verblijfplaats en kunnen we ze vrij eenvoudig tellen, hoewel het in het donker zonder detector moeilijk wordt (gebruik van een zaklamp werkt verstarend op het uitvlieggedrag).

Vanag 1991 doet de Noordhollandse Zoogdierenstudiegroep samen met de Dienst Ruimte en Groen van de provincie Noord-Holland een onderzoek naar de verspreiding van vleermuizen in Noord-Holland. Dit resulteert in een atlas van de Noordhollandse vleermuizen in het voorjaar van 1994 (vergelijk bijvoorbeeld "Broedvogels van Noord-Holland").

Hoewel kolonies op te sporen zijn, is de periode in de ochtend dat vleermuizen zwermen maar kort. In een seizoen kunnen we dan ook onmogelijk heel Noord-Holland afzoeken. Vooral in steden is het moeilijk zoeken, omdat vleermuizen over de huizen heenvliegen van tuin naar tuin, en we ze daardoor snel kwijt zijn. Veel kolonies zijn ons bekend na opgave ervan door particulieren. De zomer van 1993 is onze laatste mogelijkheid om kolonies op te sporen voor de vleermuizen-atlas.

We zouden daarom erg geholpen zijn met uw medewerking.

Weet u verblijfplaatsen van vleermuizen te zitten, desnoods via een kennis (of onkennis), laat u dit dan zo snel mogelijk weten. We kunnen dan controleren om welke soort en om hoeveel dieren het gaat. U kunt het natuurlijk ook schriftelijk aan ons doorgeven (adres zie onder).

Bij alle meldingen graag de volgende gegevens doorgeven:

- uw naam, adres en telefoonnummer
- lokatie van de verblijfplaats (plaats en adres)
- datum en tijdstip van waarneming van de verblijfplaats
- aantal vleermuizen dat bij de verblijfplaats uitvliegt
- evt. de geschatte grootte van de dieren

Om misvattingen te voorkomen willen we benadrukken dat we niet op zoek zijn naar rondvliegende vleermuizen. Vleermuizen kunnen immers kilometers van hun verblijfplaats af vliegen. Het gaat dus écht om de verblijfplaatsen.

Kees Kapteyn,
Noordhollandse Zoogdierenstudiegroep,
Postbus 6090,
2001 HB Haarlem.

Telefoon: 020-6881557 (antwoordapparaat)
of: 023-143117

VIER UUR UIT HET LEVEN VAN EEN BOSUILBROEDSEL

Dick A. Jonkers

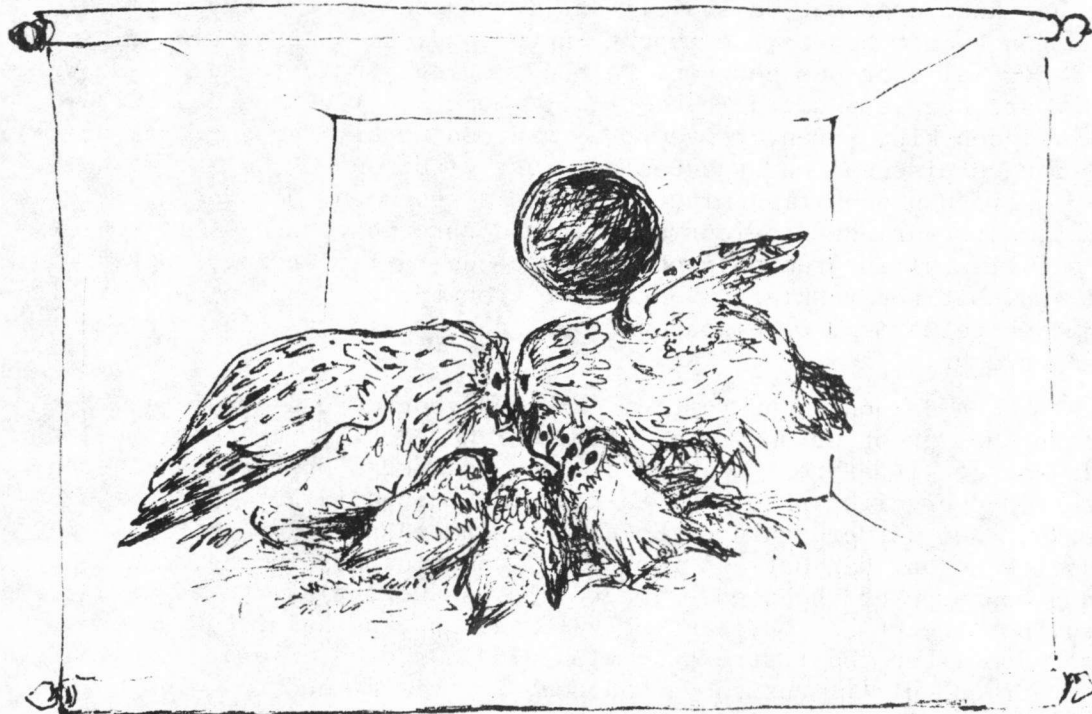
Het is 8 maart 1993 om 19.00 uur. Gerard Mijnhout, Adri Vermeule en de auteur arriveren bij een boerderij ergens in de Gelderse Vallei. Een laddertje wordt opgezocht en wij kruipen even later boven een stal. Beneden ons dendert een melkmachine. In het stikdonker zien we iets verderop een lichtje schijnen, maar al na enkele meters wordt links een deurtje open gedaan en een schakelaartje omgezet. Het verblijf voor deze avond ontvouwt zich. Een minimaal hokje van iets meer dan twee meter lang en een meter breed. Wij proppen ons tussen de apparatuur die daar staat opgesteld: een weegschaal, videorecorders, een monitor, dozen vol videobanden en een tijdregistrerende printer. Het lijkt hier wel een opnamestudio van de NOB !

Er gaat weer een knop om. De recorder begint te zoemen, het scherm licht op en voor ons vol in beeld verschijnt een vrouwtje Bosuil met vier jongen in een nestkast. Op 29 januari lagen op deze broedplaats al vijf eieren. Gerard legt het doel uit van het onderzoek, dat hier al voor het tiende jaar wordt uitgevoerd. De hypothese is, dat er een nauwe relatie is tussen de legselgrootte, een goed eikel- of beukenotenjaar en de daarmee veronderstelde grote populatie van muizen. Een goed mastjaar met een daaraan voorafgaande zachte winter zou dan een groot legsel tot gevolg hebben. Verder wordt er gekeken naar wat er zich in het nest afspeelt: het voedselaanbod, gedrag van de jongen en de ouders enz.

Op het scherm voor ons is in de kast een poortje zichtbaar met het invlieg-gat. Daarin bevindt zich een infraroodstraal. Als achtergrond dient een wandje, dat noodzakelijk is om te kunnen zien wat als voedsel wordt aange-bracht. Voor het poortje zit een tunnel met nog een infraroodstraal. Beide infraroodstralen staan in verbinding met de printer. Dag in dag uit wordt de kast de volle 24 uur geobserveerd, zowel via de videocamera, waarbij alles op band wordt opgenomen. Tegelijkertijd wordt er ook nog via de monitor waar-genomen. In het laatste geval gebeurt dat door Gerard vanaf het moment dat het eerste jong geboren wordt totdat het laatste jong de kast verlaten heeft. Na zijn normale werk zit hij om de dag, m.u.v. de zondag iedere avond van zeven tot elf uur achter de buis.

Er is inmiddels al een schat aan gegevens verzameld. Hoeveel maal het vrouwtje het nest verlaat, wanneer het mannetje komt en met welke prooien wordt gevoerd. Niet altijd valt de prooi te determineren. Zo was er een video-band waarop alleen een gedeelte van een of ander kuiken met nog uit de snavel stekende poten was te zien; de rest was door de oudervogel ingeslikt. Een jong van een hoenderachtige, maar van welke soort? Voor een Fazant of Patrijs was het nog veel te vroeg (februari), een kip was het ook niet. Op grond van de fragmentarische gegevens, waarbij de dons- en pootkleur bepalend waren, wordt gedacht aan een kuiken van een Parelhoender. Op een avond werd zelfs een kip binnengebracht!

Het is inmiddels 20.24 uur. Er is weinig gebeurd in de tussenliggende tijd. De jongen verschikten zich een paar keer en kropen onder de vleugels en borstveren van het vrouwtje. Het luide geblaf afkomstig van een bij de boerderij oefenende hondenclub wekt geen reacties op. Het vrouwtje gaat af en toe verzitten en de jongen rekken zich als balletdansers uit. Bij een plotseling hard geluid strekken ze de nekken en kijken naar het poortje. Moeder reageert niet, het mannetje is kennelijk niet in de buurt. Af en toe maken de jongen een geluid, een soort psieh. De rust keert terug. Wat een prachtig gezicht is het toch. Het vrouwtje bol zittend als een soort Michelinmannetje, met daaronder een stel vleugels van de jongen die erop vastgeplakt lijken te zijn.

20.48 uur. Nog steeds geen mannetje. De jongen beginnen ongeduldig te worden. Zij verschuiven voortdurend, maken van ongenoegen kikkerachtige geluiden en laten af en toe de bedelroep horen: tsieik, tsieik. Waar blijft het voedsel? Het is nu al ruim twee uur donker en nog steeds niets. Het hondengeblaf is

niet van de lucht. Zou dat de oorzaak zijn van het wegblijven? De monitor goed in het oog houdend praten we heel wat af. Vanaf 1 februari zijn nu al 60 videobanden gebruikt, waarvan vier uur op een verzamelband is gezet. We bekijken de administratie. Op 3 maart nog vier jongen met een gewicht van resp. 125, 185, 200 en 250 gram. Het minkukeltje, de lichtste, leeft niet meer. Ma rukte het jong dat was doodgegaan aan stukken en vrat het op. Een van de andere jongen was ook niet vies van dit hapje, rukte een stuk weg en schrokte dit naar binnen. Dit verschijnsel wordt chronismus genoemd, naar de Griekse god Chronos uit de mythologie, die zijn eigen kinderen opat.

Tijdens onze gesprekken kijkt het vrouwtje af en toe ongeïnteresseerd naar de camera. Zou zij ons horen? Ze moest eens weten. Alle uilensoorten zijn inmiddels besproken. Waarom dit, waarom dat? De koffie is al lang op. Prooi-diertabellen worden bekeken. Een Bosmuis weegt 25 gram, een Fitis 8,5 gram en een Turkse tortel 100 gram. Een Konijn, een jong natuurlijk, 150 gram. Een voor ons interessant gegeven is, dat het vrouwtje de uitwerpselen van de nog kleine jongen opeet. Later gaan de jongen op rand van de kast zitten en spuiten de uitwerpselen er overheen. Onze fantasie begint te werken. Het ene moment lijkt de oude Bosuil op een uitgezakte plumeau, even later een oude dame in een bontjas en pruik met daarin een coupe soleil. Zowaar een geluid, een spontaan stjiejik. Wil zij het mannetje tot spoed manen? Zij gaat er zelfs van geeuwen, althans zo lijkt het. Opeens een dreun. Het hokje staat te schudden, een koe ramt tegen een steunpaal en het vrouwtje kijkt verschrikt op.

Actie! Het mannetje stuitert naar binnen en geeft een bosmuis aan het vrouwtje. Nauwelijks 6 seconden later is hij alweer verdwenen. De prooi wordt versneurd en de jongen nemen hem over. De gevechten breken los. Het grootste jong vecht met het kleinste en de anderen kruipen er, in pogingen om ook wat van de buit te krijgen, overheen. Een gekrakeel van jewelste. Na neemt de leiding in handen, neemt smakkend stukken over, snavelt een beetje en eigent zich de resten voor eigen consumptie toe. Precies vier minuten na het verschijnen van het manetje, om 22.00 uur, verdwijnt ze in het donker.

Nu is het onze beurt. De ringen liggen klaar, tang mee en op naar de kast. Alle jongen knapperen met de snavel; dat is nou een uiltje knappen! Het kleinste jong wordt het eerste gepakt en geringd; de andere drie volgen. Vooraf zijn ze al door ons gewogen. De oudste weegt inclusief de muis, waarvan de staart nog iets uit de bek steekt, 260 gram. Vlug nog een blik in de kast. Er liggen kippeveren, ruiveertjes van een Merel, een veertje van een mus en stukjes eiscnaal en braakballen. Kast dicht en weg wezen. De hele operatie heeft nog geen tien minuten in beslag genomen. Het journaal wordt bijgewerkt. Wat raar, de groeicurve blijkt onderbroken te zijn. Alle jongen zijn enkele tientallen grammes lichter dan bij de vorige weging; zou er minder voedsel zijn? Dat zou verklaren waarom het vrouwtje zo lang in de kast bleef om de jongen te warmen. Opvallend was ook, dat er slechts één keer prooi werd aangebracht.

Aanvankelijk zijn de jongen nu rustig. Zij maken voortdurend geluidjes. Het valt ons op hoe groot de snavel is, die voor het donzige kopje uitsteekt. Er wordt aan de kippeveren geknabbeld. De uilskuikens proberen elkaar nu op te warmen door dicht bij elkaar te kruipen. Buiten is het 0° C. Binnen zal het toch wel warmer zijn door de halogeonlampen voor de camera. Al en toe zwaait een jong wat met zijn kop en kijkt naar de nestingang. Een ander gaat hoog op de poten staan en probeert als een worstelaar tegen de anderen te duwen. Niet breekt hem op, want hij valt pal op zijn snavel tussen zijn broers of zussen door. Een ander strekt de vleugels maar eens. Kleintje snavelt wat met een veer en duikelt tussen de anderen, waarvan de oudste zo dagen oud is.

Een van de anderen draait met zijn achterste naar de camera, draait zijn kop en kijkt recht achteruit. Zoiets lukt ons mensen niet. Het begint laat te worden. De jongen maken af en toe een soort geeuw, of is het een kaakspier-oefening? 23.00 uur. Einde sessie.

STICHTING "KNOBBELZWANEN-PLATFORM"

Rob Kloosterman
(voorzitter)

Het platform

Hoewel verscheidenen van U inmiddels misschien van het platform hebben vernomen geef ik graag hieronder nog even de deelnemers en de doelstellingen aan.

Het platform werd op initiatief van de Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. medio 1992 opgericht. Vertegenwoordigd zijn: Dierenbescherming, Kritisch Faunabeheer, Vogelbescherming, Vogelwerkgroep het Gooi e.o., Vogelwacht "De Windbreker" te Petten, Stichting Het Vogeljaar, Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland en enige privé personen.

Doelstelling is het tegengaan van jacht op Knobbelzwanen en het bevorderen en ontwikkelen van ethische methoden ter voorkoming van landbouwschade door Knobbelzwanen.

Het probleem

Het probleem zal bekend zijn: Boeren ondervinden schade van grote groepen grazende, meestal juveniele Knobbelzwanen. Tevens zouden door hun uitwerpselen de koeien het resterende gras niet lusten.

Al te gemakkelijk wordt dan naar het geweer gegrepen en brengen meestal speciaal hiervoor aangezochte jagers zo'n 3000 zwanen per jaar in Nederland om.

De Knobbelzwaan is gelijk de Wilde- en de Kleine zwaan in ons land een beschermdé vogel. Echter in geval van landbouwschade kan door de gedupeerde een "vergunning H" worden aangevraagd bij het provincie-huis, welke na overleg met "NBLF", een afdeling van het ministerie van LNV, voor de bestrijding van Knobbelzwanen meestal wordt afgegeven. Voor de andere twee zwanensoorten worden geen vergunningen afgegeven. Gelukkig speelt voor hen de problematiek vrijwel niet (voor- en najaar) daar zij alleen 's winters in Nederland verblijven.

Achtergronden

Ca. 15 jaar geleden heeft de Knobbelzwaan het zeer voedzame eiwitrijke gras ontdekt. Daarvoor foerageerden zij voornamelijk op de door vervuiling schaars geworden fontijnkruiden in het water. En ja, wie komt er niet graag aan een gedekte tafel?

Boeren en veel andere menselijke groeperingen in onze samenleving gaan vaak voorbij aan de belangen der dieren wanneer zij vinden dat deze hen schade berokkenen. Meestal leggen de dieren dan voortijdig het loodje. Kwalijk kan je het de huidige mens nauwelijks nemen. Dit gedrag is een eeuwenlang ingesleten gewoonte. Een levenshouding waarbij voor het dier slechts een zeer inferieure plaats is ingeruimd en voor een behoorlijke ecologische ethiek geen plaats is. Verkeerd geïnterpreteerde bijbelse teksten en een slechts op mensenbelangen gericht economisch systeem zijn hier zeer debet aan. Tevens wordt door veel mensen het dier geen eigen waarde toegedacht. Het zou geen bewustzijn of onsterfelijke ziel hebben, zoals wij. Dit getuigt van een mate-loze arrogantie. Wij weten toch niet eens wat deze begrippen precies inhouden, laat staan voor ons zelf betekenen?

Zoeken naar oplossingen

Terug naar de zwanen! Vogelbeschermers komen onpartijdig op voor vogel- en boerenbelangen en zoeken een alternatief voor het jagen. Natuurwacht "De Windbreker" te Petten heeft reeds redelijk succes behaald met het verjagen van zwanen van landerijen naar gedoogzones. Dit vereist veel werk en coördinatie met boeren en officiële instanties, maar toch! Waar een wil is is een weg.

Wat heeft het platform tot nu toe bereikt

Concrete activiteiten van het platform tot dusver zijn de volgende:

* Het uitbrengen van een rapport, geschreven door N.Cohen van de Wetenschaps-winkel U.v.A. Dit rapport dient als basis om de discussie aan te gaan. Aan te vragen bij de Wetenschapswinkel, Herengracht 256, 1016 BV Amsterdam Tel.: 020-5254777. Prijs f 12,70 (incl.verzendkosten).

* Genoemd rapport is medio april 1992 door het platform aan staatssecretaris Gabor aangeboden. De heer Gabor heeft toegezegd in het najaar a.s. een werkdag te organiseren voor de betrokken provincie- en LNV-ambtenaren en de platform-leden. Doel: het bevorderen van een juiste hantering van de procedures rondom vergunning H (Is op het ogenblik zeer warrig) en meer terughoudendheid bij de afgifte daarvan te bereiken.

Misschien kunnen wij een streefgetal voor vermindering van het aantal te schieten zwanen bewerkstelligen!

* De Universiteit van Groningen gaat een 2-jarig onderzoek starten naar het gedrag van Knobbelswanen welke verjaagd zijn, alsmede naar de werkelijke schade aan het gras.

* De "Biologische landbouw" heeft een nieuwsbrief naar zijn leden gezonden met het verzoek mededelingen te doen omtrent de wijze waarop zij dit probleem hanteren en de mate van hun schadebeleving. Medio juni a.s. zullen wij de antwoorden inventariseren. Wij zijn benieuwd! Uiteindelijk verwachten wij uit deze hoek meer begrip.

* Bovenstaande activiteiten zijn gepaard gegaan met behoorlijk wat publiciteit via media zoals TV, radio, krant, weekbladen. Veel reacties zijn dan ook los gekomen.

Wat kunt u voor het platform doen?

* Gesignaleerde misstanden i.v.m. Knobbelswanen doorgeven aan het platform. Adres: Amsteldijk Noord 135, 1183 TJ Amstelveen.

* Het rapport aanvragen en de discussie aangaan met in Uw omgeving verantwoordelijke personen.

* Ons financieel steunen om een professionele folder te kunnen produceren over de problematiek. Elk tientje is welkom op girorek.nr. 442956 t.n.v. het platform op bovenstaand adres.

Hoe herkent U misstanden met (knobbel)zwanen in het veld?

* Ga na of voor het schieten een vergunning H is afgegeven en indien mogelijk, of de betreffende jagende persoon hiervoor aangewezen is. (Min.LNV afd. NBLF in de betreffende provincie-hoofdstad of op het provinciehuis).

* Ga na bij het provinciehuis wat de bepalingen zijn, vermeld in de afgegeven "vergunning H" (verschilt per provincie) en of de jagende persoon zich hieraan houdt.

* Doe aangifte bij de lokale politieautoriteiten in gevallen welke ernstig in strijd zijn met een reglementaire uitvoering.

* Ga na of het hier Wilde- of Kleine zwanen betreft. Voor deze soorten wordt nooit een vergunning afgegeven!

Omtrent verdere ontwikkelingen rond het platform zullen wij U te zijner tijd op de hoogte houden.

VELDWAARNEMINGEN

Waarnemingen Overzicht (1)				
Samengesteld door Laura Mudde				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Dodaars	3	1993-03-11	Molenpad (17), Weesp	A.M.v.d.Poel
Dodaars	2	1993-03-14	Hilversums Wasmeer	J.Renzenbrink
Dodaars	3	1993-03-19	Hilversums Wasmeer	P.v.d.Poel
Geoorde Fuut	1	1993-03-14	Vijver, Waterzuivering "oost", Hilversum	J.Renzenbrink
Geoorde Fuut	1	1993-03-19	Recirculatievijver RWZI (Arma's Hoeve)	P.v.d.Poel
Geoorde Fuut	2	1993-03-28	Hilversums Wasmeer	Joh.J.Frieswijk
Roerdomp	1	1993-03-07	Naarderbos (051)	R.Th.Huizenga
Roerdomp	1	1993-03-28	Googh, Ankeveen	D.Jonkers
Grote Zilverreiger	1	1993-04-18	Noordkant Naardermeer(100m voor visserij	W.Weitjens
Ooievaar	1	1993-04-12	Boven Anna's Hoeve, Hilversum	J.van Velsen e.a.
Kleine Zwaan	300	1993-02-10	Noordpolder te Veld, Eemnes	J.van Gastel
Kleine Zwaan	600	1993-03-08	Eempolder, Eemnes (grazend)+ 1 brandgans	J.Frencken
Kleine Zwaan	40	1993-03-13	Gooimeerkust	P.v.d.Poel
Kleine Zwaan	106	1993-03-20	Zuidpolder te Veld, Eemnes	D.Jonkers
Kleine Zwaan	89	1993-03-20	Noordpolder te Veld, Eemnes	D.Jonkers
Kolgans	250	1993-03-07	Hilversumse Meent	P.Schut
Grauwe Gans	145	1993-02-28	De Kampen, Oostermeent, Blaricum	D.Jonkers,M.de Graaf
Grauwe Gans	350	1993-03-21	Noordpolder te Veld,Eemnes/Gooiergracht	D.Jonkers
Mandarijneend	1	1993-03-09	Singel, Huizen (daarna vaker gezien)	H.Weenen
Pijlstaart	1	1993-03-09	Dammerkade	Sietze van Dijk
Pijlstaart	2	1993-03-11	Pier, zijde Zuivering, Huizen	A.C.Driessen
Zomertaling	2	1993-03-11	Meentweg,Eemnes voorbij radiostation	Rinus & An de Graaf
Slobeend	2	1993-03-28	Dammerkade (25)	A.M.v.d.Poel
Slobeend	30	1993-04-12	Ankeveense Plassen	J.van Gastel
Brilduiker	4	1993-01-27	Gooimeer, Huizen	J.van Gastel
Brilduiker	3	1993-02-07	Dammerkade	P.Schut
Nonnetje	6	1993-01-23	Eempolder Noord	R.Kole J.Taapken
Nonnetje	7	1993-02-07	Dammerkade	P.Schut
Nonnetje	1	1993-03-06	Noordpolder te Veld	H.Weenen
Middelste Zaagbek	2	1993-03-21	Oostvaardersdijk, H.Brug, doodl.stukje	C.Rosier
Grote Zaagbek	1	1993-02-14	Bloemendalerpolder, Afrit A1, Weesp	A.M.v.d.Poel
Grote Zaagbek	10	1993-02-27	Laarder wasmeer	P.v.d.Poel
Bruine Kiekendief	1	1993-03-13	Kust oostermeent (058), Blaricum	A.C.Driessen
Bruine Kiekendief	1	1993-03-14	Huizer Pier	W.Weitjens
Bruine Kiekendief	1	1993-03-21	Eemmeer	D.Jonkers
Sperwer	1	1993-01-17	Tuin Bilderdijklaan, Baarn	Mw. G.Taapken
Buizerd	4	1993-01-08	Corvers Akker	N.Dwars
Buizerd	5	1993-03-07	Landgoed 's-Graveland (037A), Gooilust	N.A.Klippel
Buizerd	4	1993-03-21	Naardermeent, Naarden	D.Jonkers
Buizerd	2	1993-03-24	Oud Huizerweg (055D)	R.Th.Huizenga
Visarend	2	1993-04-01	Gooimeerkust, Oud Naarden, Huizen	F.Beffer
Torenavalk	2	1993-04-03	Oostermeent, Blaricum	J.van gastel
Waterhoen	19	1993-01-19	Langs Spoorbaan, tussen Baarn en Soest	J.Taapken
Scholekster	27	1993-03-21	Plas Naarderbos	D.Jonkers
Goudplevier	105	1993-02-28	De Kampen, Oostermeent, Blaricum	D.Jonkers,M.de Graaf
Goudplevier	100	1993-03-14	4e Kwadrant, Blaricum	H.Weenen
Goudplevier	40	1993-03-26	4e Kwadrant, Blaricum	J.van Gastel
Goudplevier	90	1993-03-28	Oostermeent, Blaricum	J.van Gastel
Kievit	64	1993-02-07	Gooimeer, Huizen	J.van Gastel
Watersnip	3	1993-03-28	Oostermeent, Blaricum	J.van Gastel

Waarnemingen Overzicht (2)				
Samengesteld door Laura Mudde				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Grutto	12	1993-03-17	Karnemelkersloot	Sietze van Dijk
Grutto	1000	1993-03-28	Oostermeent, Blaricum	J.van Gastel
Zwarte Ruiters	6	1993-03-28	Oostermeent, Blaricum	J.van Gastel
Tureluur	12	1993-03-26	4e Kwadrant, Blaricum	J.van Gastel
Dwergmeeuw	1	1993-02-27	Huizerhaven, Huizen	D.Jonkers
Kokmeeuw	100	1993-01-16	Park t.o. Westhove, Huizen	J.van Gastel
Stormmeeuw	20	1993-01-16	Park t.o. Westhove, Huizen	J.van Gastel
Holenduif	13	1993-02-27	Naarder Eng, Naarden	D.Jonkers,M.de Graaf
Ransuil	3	1993-02-20	Kostverlorenstraat, Weesp	C.M.v.der Poel
Ransuil	1	1993-03-27	Valse Bos, Eemnes	D.Jonkers
Zwarte Specht	3	1993-02-24	de Vuursche (territoriumstrijd)	P.v.d.Poel
Zwarte Specht	2	1993-02-27	Dassenbos	P.v.d.Poel
Boomleeuwerik	1	1993-03-09	Zuiderheide	P.v.d.Poel
Boomleeuwerik	2	1993-03-14	Laarder Wasmeer	P.v.d.Poel
Boomleeuwerik	1	1993-03-20	Zuiderheide Z.W.kant, Laren	J.Frencken
Veldleeuwerik	13	1993-02-07	4e Kwadrant, Blaricum	J.van Gastel
Veldleeuwerik	2	1993-03-20	Zuiderheide, Hilversum/Laren	J.Frencken
Grote Gele Kwikstaart	1	1993-02-17	Gooiersgracht t.h.v.Rioolzuiv. Blaricum	D.Jonkers,M.de Graaf
Heggenus	1	1993-03-07	Wintergroen (56), Huizen	A.C.Driessen
Zwarte Roodstaart	1	1993-03-15	Spoorwegemplacement, Crailo	W.Weitjens
Zwarte Roodstaart	1	1993-03-21	Kromslootpark, Flevopolder	C.Rosier,Bedum,Blom
Roodborstapuit	0	1993-03-12	Zuiderheide	P.v.d.Poel
Kramsvogel	300	1993-01-30	4e Kwadrant, Huizen	J.van Gastel
Kramsvogel	150	1993-03-07	Oostermeent (053), Naarden	R.Th.Huizenga
Kramsvogel	62	1993-04-12	Gooiergracht, Blaricum	J.van Gastel
Zanglijster	1	1993-02-12	Bijvanck,hoek Sportpark/vaart,Blaricum	H.Weenen
Grote Lijster	1	1993-03-06	Landgoed "Oud Bussum"	W.Weitjens
Grote Lijster	1	1993-03-18	Oranje-weitje t.o.Kerk, Blaricum	E.Frater Smid
Tuinfluits	1	1993-03-12	Langs Bestevaer (055D)	R.Th.Huizenga
Zwartkop	1	1993-03-11	Karbouwstraat, Bussum	C.Rosier
Tijftjaf	2	1993-03-12	nabij 4e Kwadrant (56/57), Huizen	A.C.Driessen
Fitis	1	1993-03-26	Slikveld- West Stichtse Brug	J.van Gastel
Vuurgoudhaantje	1	1993-03-09	Dammerkade	Sietze van Dijk
Baardmannetje	5	1993-03-19	Eemmeer, Oostermeent	D.Jonkers
Staatmees	2	1993-02-14	Tuin, Rietmeent 98, Hilversum	P.Schut
Glanskop	1	1993-02-27	Paviljoenweg, Huizerhoogt	D.Jonkers e.a.
Boomklever	1	1992-02-21	Valkeveenselaan (055C)	R.Th.Huizenga
Vlaamse Gaai	2	1993-03-12	Dassenbos	P.v.d.Poel
Ekster	26	1993-01-28	Warandebergen, Blaricum	J.van Gastel
Putter	16	1993-01-28	Tuin, Rietmeent 98, Hilversum	P.Schut
Putter	5	1993-02-10	Fietspad langs (zuiderzee),Huizen	A.C.Driessen
Putter	50	1993-03-20	Achter Capitten, Gooiergracht	Loes & Paul v.d.Poel
Sijs	30	1993-01-05	Hilversum Zuid	B.Dwars
Sijs	35	1993-01-24	Eland, Huizen	J.van Gastel
Frater	2	1993-02-14	Gooiergracht, Blaricum	J.van Gastel
Goudvink	2	1993-02-27	Paviljoensweg, Huizerhoogt	M.de Graaf e.a.
Goudvink (Europese v.)	1	1993-03-14	Huizer Pier	W.Weitjens
Appelvink	4	1993-03-09	Bergweg N.C.R.V., Hilversum	B & N Dwars
Appelvink	1	1993-03-13	Gooimeerkust	P.v.d.Poel
Rietgors	4	1993-04-04	SBB reservaat, Oost Stichtse Brug	J.van Gastel

RIETGORS *Emberiza schoeniclus*

LIJST VAN ADRESSEN DIE U MODIG KUNT HEBBEN

Postadres VWG: VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester VWG Het Gooi e.o.

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Voorzitter	: R.A.Kole	Torenvalk 22	3752 SK Bunschoten	03499-82303
Sekretaris	: P.Ruiter	Bilderdijklaan 16	3743 HS Baarn	02154-24140
Penningmeester	: L.Mudde	Slauerhoffstraat 6	1382 RR Weesp	02940-11683
Lid	: L.J.Dwars-Van Achterbergh	Prinsenstraat 15	1211 LS Hilversum	035-233973
SG Avifauna	: W.J.A.Hoeffnagel	Krekelmeent 72	1218 ED Hilversum	02159-19356
SG Eempolders	: R.van Veen	Hoflaan 17	1241 XL Kortenhoeft	035-63642
SG Nestkasten	: D.A.Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	02152-60456
SG Propaganda	: R.v.d.Akker	Gooiergracht 15	1251 VA Laren	02153-83071
SG Vogelcursus	: P.van der Poel	Siriusstraat 25	1223 AC Hilversum	035-831592
SG Excursies	: J.J.M.van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	02154-18804
SG Korhaan	: P.Schut	Rietmeent 98	1218 AZ Hilversum	02159-36811
SG Natuurbescherming	: R.Kloosterman	Korte Singel 16	1402 SJ Bussum	02159-10562

Waarnemingskaartjes:

Inzenden	: L.Mudde	Slauerhoffstraat 6	1382 RR Weesp	02940-11683
Afhalen	: R.G.Moolenbeek	Mr.J.C.Bührmannlaan.42	1244 PH Ankeveen	035-62641
	L.Reddingius	Gr.W.den Oudelaan.22	1412 AV Naarden	02159-42508
	W.J.A. Hoeffnagel	Krekelmeent 72	1218 ED Hilversum	02159-19356
	P.v.d.Poel	Siriusstraat 25	1223 AL Hilversum	035-831592
	J.J.M.van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	02154-18804

Waarnemingskaartjes kunnen bij alle bestuursleden worden ingeleverd.

Andere Nuttige Adressen:

Controleur Vogelwet	: R.G.Moolenbeek	Mr.J.C.Bührmannlaan.42	1244 PH Ankeveen	035-62641
Consulent Vogelbescherming en Vrije Vogelreservaten:	R.Kloosterman	Korte Singel 16	1402 SJ Bussum	02159-10562
Aanmelding Vogelcursus	: A.v.Klaveren-Van Oord	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoeft	035-61426
Vogelasiel	: W.van Ingen-Den Oude	J.v.Schimmelstr.6	1411 VS Naarden	02159-45658

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep, is de vereniging op geen enkele wijze verantwoordelijk te stellen.

Contributie: Voor leden f. 20,- (minimaal), huisgenootleden f. 7,50 (minimaal).

Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester dienen declaraties voor gemaakte kosten vóór 1 december bij de coördinator van de betreffende subgroep te worden ingediend.

" De Korhaan "
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028 , 1200 BA Hilversum

port betaald
Hilversum

XH 3016104 G
J W LECLERCQ

VT HOFFSTR 28
1223EE HILVERSUM